

« quidquid perdi homines molirentur, id ultro
« illis omnibus condonaret, utque summam illorum
« crudelitatem excusaret ac pro salute celestissimo-
rum sollicite precatetur. » Et paulo post subdit:
« Stabat partim gratulabunda, quod Filium tam glo-
riose certantem, hostesque omnes brevi victurum
intelligeret, partim morore quasi consecuta, quod
solum calcantem torcular Filium, et non humana
modo, sed divina virtute destitutum, et undique
suo conspersum sanguine, extremosque trahentem
spiritus conspicaretur, se vero hoc unico in
terris thesauros, suo fraudatum iri deberet. »
Blosius Virginis in hac occasione meditans affectus
sequentem subnectit aliam considerationem, dum
ait¹: « Attendens ut ille Filius suus acerbissimam
passionem, plenissima cum patientia, absque ulla
murmure, ex ingenti, atque ardentissimo erga
nos amore, cum gaudio spiritus pertulisset, ipsa
quidquid patiendum occurrebat flagrantii deside-
rio, et astnanti dilectione cum laetitia tolerabat. »

4. — Porro an sanctissima Virgo lacrymas ab
oculis ob excessivum suum dolorem effuderit, apud
sanctos patres controversum relinquitur qui forte in
sequentibus fundantur S Ambrosii verbis dicentes²:
« Stantem lego, plorantem non lego. » Richardus
a S. Laurentio similiter ait³: « Stare in illa cordis
amaritudine, magnæ adscribitur constantiae; ab-
stinere a lacrymis verecundia annotatur. » B.
Amadœus sententiam sequens S. Ambrosii huic
quoque opinioni se adhærere profitetur, dum ait:
« Ad cuius rei probationem ait de ea B. Ambrosius:
« Lego stantem juxta crucem Domini, non Iego
plorantem. Stare namque in illa cordis amaritu-
tudine, magnæ adscribitur constantiae: cohibere
a lacrymis, summae verecundia annotatur. Cohi-
bebat illa lacrymas præ pudore; stabat sublimis
sima quadam animi magnanimitate. Itaque nec
dolor excussit lacrymas, nec animum pœna
dejecit. » Verum enim vero pro contraria opinione
sententiam habemus Ecclesiæ, quæ in hymno
Stabat Mater dolorosa ipsam vere plorasse aperte
profitetur, dum immediate subjungit: Juxta crucem
lacrymosa. Et quidem id ipsum muli sacri inter-
pretes diserte confirmant. Etenim Lanspergius in
eadem homilia supra citata dolentem Matrem his
verbis describit⁴: « Stabat quia decentissimus, gra-
vissimus, itemque honestissimus semper utebatur
moribus, unde quantocumque tabesceret dolore,
nil tamen in opere, nihil in moribus, nihil in
gestu corporis, aut sermone indiscretum,
nil immodestum, inverecundumve, aut non
sanctum, doloribus, maternave pietate superata
exhibuit. Non igitur vociferata fuit, non ejulavit,
non rugiit dolore, non se percussit, quomodo aliæ

¹ BLOS., Spir. inst. App. 1, c. 2, n. 5. — ² S. AMB., in
obitu Valent. — ³ RICH. A S. LAUREN., h. 5 de mentis
rob. — ⁴ LANSP., ib.

interdum desolatæ faciunt mulieres; sed virginalis
disciplina, modestiaque singularis, dolorem in-
ternum ne turpiter erumperet foras, coercuit.
Nihilo tamen propterea minus sed multo etiam
vehementius intus dolebat, quod foris honestatis
maturitatisque causa suum non manifestabat
dolorem. Potuisset quidem Filii sui defendere
innocentiam totque calumnias, et improperia, qui-
bus ipsum onerabant, facillime depellere; nec
tamen ipsam, neque ad hunc, neque ad alium affec-
tum, os suum aperuisse constat, ut virginalis status
sui docentiam conservaret. Interius quidem in
corde suo amare tristabatur, verum tamen exterius
maturitatem exhibebat omnem, et compositionem.
B. Laurentius Justinianus ipsam quoque lacrymosam
his verbis repräsentat: « Erecta quidem stabat
tremulus genibus, voce rauca, lacrymis defluen-
tibus. » Enim vero nisi in se hujus nostræ huma-
nitatis experta fuisset effectus, hæreticis utique
occasione datura fuisset dicendi, ipsam verum non
fuisse hominem, utpote cui proprium est, in ejus-
modi funestis occasionibus vehementer contristari;
tametsi aliunde ad virtutem probandam spectaret,
per patientiam, et sue voluntatis cum divina con-
formitatem excessum temperare doloris. S. Bernardinus B. Marie Virgini illud Threnorum cap. II,
expressum lamentum: *Magna est velut mare contritio tua; adaptans, inquit¹:* « Et hoc mare per
impatientiam non redundabat. Omnia flumina
intrant in mare, id est, in Mariam, et mare non
redundat, scilicet per impatientiam. » Metaphrastes similiter hanc apparentis, et exterioris doloris sui temperantium tangit, inquiens²: « Dicunt
hi, qui de rebus hisce tractaverunt, Virginem ab
initio usque ad finem se fortiter, ac constanter
gessisse, honesto quidem, et non indecoro utentem
motu, factis etiam ostendentem, se esse matrem,
sed matrem omnino illius, qui amico mortuo,
motum animi certis finibus continuit. » Porro in
confirmationem hactenus dictorum, opportune de-
servit doctrina qnædam S. Vincentii Ferrerii, qui
postquam nonnullorum repudiasset opinionem,
credentium beatam Virginem præ doloris excesso
suos sibi evulsisse capillos, pectus percussisse,
aliasque similes valdeque inconvenientes exercuisse
gesticulationes, mox subdit³: « Cum amarum do-
lorem in corde gestaverit, nihil tamen fœdum
aut indecens gessit, nequaquam oblivious fidei
Catholicæ et Virginis pudicitæ. Fides enim qnam
habuit, in ea sola permanit, de Resurrectione
Filii sui. Dolorem incomparabilem sic temperavit,
ne indiscretum quid committeret. Et Origines
in quodam sermone de Passione: Dolor conceptus
sie intra anime suæ claustra detinebatur, nec
nimia impatiens, aut inordinationis signo ex-

¹ S. BERN., t. III, s. 2, a. 2. — ² METAPH., s. de Dom.
Virg. — ³ S. VINC. FERR., ser. in Parasc.

terius se proderet, nisi in quantum lacrymarum
effluxio materni impetuosa anxietatem indica-
bat; unde maximam compunctionem cum Christo
habuit. » Apud S. Bonaventuram, in procœlio
Officii, ab eodem de compassione Matris erga
Christum crucifixum exhibita, compositi, sequentia
quoad ejus dolorum me legisse memini: « Tantum
fuisse credamus dolorem, quantum unquam
dolere potuit de tali Filio talis Mater. Verunta-
men, ait Bernardus, de lamentatione Virginis:
Rectum erat amoris et mœroris continens modum
Non desperabat, sed pie et juste dolebat. »

5. — Nulla unquam, sive inter spiritus Angelicos
sive inter quælibet alia creata, inventa fuit creatura,
divinæ voluntati conformior Maria. Et quidem hæc
conformitas si unquam alias, in hac maxime res-
plenduit occasione. Taulerus inquit¹: « Verisimile
est, Spiritum Sanctum omnes Deiparae Vir-
ginis complexum esse vires animæ, forti-
terque sibi totam illius voluntatem, intellec-
tum, amorem, et affectum vendicasse, creatum
illius spiritum erigens ad gloriam Patris, eamque
legi, et Scripturæ, quæ erant de Filio ejus, red-
dens subjectam. Unde sicut Christus non seipsum
quesivit, sed gratissimum Patris voluntatem, et
salutem exequi animarum, ita et Maria unigenito
Filio suo non pepercit, sed et ipsa eum ultra ad
omnem illam obtulit Passionem, quam ab illo
Deus Pater exigeret, tolerandam. » S. Antoninus
pariter hanc ejus admirabilem admirans conformi-
tatem, inquit²: « Stabat, Dei voluntati conformata,
Sciebat Beata Virgo, quod Dei voluntas erat
Filium suum pati, et propter hoc in mundum
venerat, et Scripturæ, quæ satis sibi nota erant,
hoc pronunciabant, quæ falli non poterant, et
cum in omnibus requiem quereret, ut de ipsa
canitur, quæ non aliter vere quererit, et possi-
detur, nisi conformando se divinæ voluntati se-
cundum rationem, ideo stabat, non murmurabat,
quod Filius innocentissimus pateretur. Non blas-
phemabat, Judæos quod ab eis, quibus tot fece-
rat beneficia, tam crudeliter tractaretur. » Taulerus
loco paulo ante citato hanc Virginis conformitatem
proseguendo, inquit³: « Nec attendit doloris gla-
dium, quo cor suum scindendum erat, non
thesaurum pretiosissimum, quo privanda erat,
consideravit; nec denique una se hora omni
gaudio, solatio, ac ipso demum charissimo Filio
suo destituendam contuita est, sed totam se cum
omni facultate sua simul in gratissimam resigna-
vit Dei voluntatem, parata omnem ferre pressu-
ram, afflictionem, et gravissimos cruciatus, qui
hinc ei accidere possent. » Idem piissimus auctor
excelsæ hujus virtutis aliud quoddam singulare
subiecti encomium, dicens: « Ambiguum nulli esse

¹ TAUL., c. 44. — ² S. ANT., p. 4, tit. 10, c. 43, § 1.
³ TAULER., ib.

DISCURSUS XIII

BEATA VIRGO REDEMPTIONI A FILIO CONSUMMATE
QUANTUM SCIVIT ET POTUIT, COOPERATA FUIT; AC
PROINDE DUM SE IN HUNC EFFECTUM EODEM DILECTO
FILIO SUG SE PRIVARI LIBENTER PERMISIT, NOSTRA
QUOQUE FACTA KST MATER.

IDEA SERMONIS. — 1. Christus voluit habere matrem
suam cooperaticem nostræ redēptionis. — 2. B. V.
cum filio suo obtulit se in holocaustum pro redēptione
omnium hominum. B. V. in passione filii pro
ipso nec aperuit os suum, ne impediret redēptionem
generis humani. — 3. Lacrymosi oculi B. V.
comparantur piscinae in Hesbon, sive aquis, Siloe.
B. V. sponte se obtulit immolandam cum filio suo
pro redēptione nostra. — 4. Quia B. V. pro nostra
salute libenter filio suo se privavit, omnium nostrum
Mater effecta est. — 5. B. V. sub cruce nos peperit in
filios adoptivos.

Stabat autem juxta crucem Jesu Mater ejus.
Joan. xix. 23

1. — Inter alia mysteria ob quæ Filius Dei deso-
1 ID., c. 30. — ⁶ S. ANTON., ib.

latam Genitricem suam, in monte Calvario, funestæ mortis suæ tragœdia languido corde præsentem esse voluit, unum hoc fuit quod B. Virgo S. Birgittæ revelavit, inquiens¹: « Sicut Adam, et Heva vendiderunt mundum pro uno pomo, sic Filius meus, et ego redemimus mundum quasi cum uno corde. » Porro quod Redemptor noster displiceret, ut Mater ejus, quantum et possibile erat, humanæ quoque Redemptioni cooperaretur, id ipsum varia probant sanctorum interpretum auctoritates. Lanspergius in homilia XLVII de Passione Domini cuius in præcedentibus discursibus frequentem fecimus mentionem B. V. Mariam humanæ cooperatam fuisse redemptioni, his verbis tradit: « Hoc itaque modo mutuum sibi augebat dolorem (nempe Mater et Filius) voluit enim eam Christus cooperare redemptio sibi adstare, quam futuram nobis constituerat dare misericordiæ Matrem. » Canisius de Virgine sub cruce stante disserens, eamdem nobis in duobus affectibus contrariis apparerter immersam his verbis representat²: « Notat et Gerson nobilis ille Cancellarius, Mariam non solum cum Jesu gaudente gavism esse, sed et cum flente flevisse, ac tempore quidem Dominicæ passionis, tam in Filio quam in Matre duplex quoddam canticum profundissimæ nimirum lamentationis, et altissimæ exultationis repertum esse. Summum enim luctum, nec minorem lamentationem, sicut super morte Primogeniti, hæc pia Mater assumpsit, quæ simul quoniam humanæ Redemptionis fuit singularis amatrix suum Filium, suaque viscera in crucem ac mortem durissimam tradi consensit, neque sine gudio talem hostiam, quæ toti mundo purgationem et salutem adferret, una cum ipso Filio, Patri cœlesti obtulit in odorem suavitatis qua ratione illud implevit, quod a Paulo scriptum est: Hilarem datorem diligit Deus. »

2. — Enimvero vespere antecedente Salvator noster in horto Gethsemani dixerat: Spiritus quidem promptus est caro autem infirma; ac proinde Maria, utpote tam digni Filii Mater, ex una quidem parte viscera sua ob internam quam erga tam atroces Filii sui dolores ferèbatur compassionem dilacerari sibi sentiebat, ex alia vero parte passionem ejus primo quidem loco ad ipsam redimendam, postea vero ad totum genus humanum salvandum, ordinata esse sciens, plurimum gaudebat, seque in hujus holocausti offerrebat consortem. S. Bonaventura ait: « Præcipue merebatur in Christi Filii sui Passione beatissima Mater, et Virgo Maria, cui patienti, quantum sexus muliebris fragilitas sustinere poterat, compatiebatur. Nullo tamen modo est dubitandum, quin virilis ejus animus, et ratio

¹ Revel. S. Brig., I. I, c. 35. — ² PET. CAN., p. 2, I. IV, c. 28. — ³ MATT., XXVI, 41. — ⁴ S. BONAVENT., I. I Incarnat., dist. 48.

constantissima vellet etiam tradere Filium suum pro salute generis, ut mater per omnis conformis esset Patri, et in hoc miro modo debet laudari et amari, quod placuit ei, quod Unigenitus suus pro salute generis humani offerretur, et tantum etiam compassa est, ut si fieri potuisset, omnia tormenta quæ Filius pertulit, ipsa multo libentius sustinuisset. » Reatus Amadæus Virginem afflictam huic compassivo Filii spectaculo intentam exhibet, dicens¹: « Aspiciebat, speciosa forma præ filii hominum non esse speciem, neque decorum excelsum super omnes gentes despetum, et novissimum reputatum. Sanctum sanctorum cum sceleratis et iniquis affixum, cervicem sublimem sustinentis omnia, humeris inclinatam pendere; et tamen ut S. Joannes de ipsa scribit, Stabat juxta crucem etc. Ante crucem stabat » inquit S. Ambrosius², « et piis spectabat oculis Filii vulnera, quia expectabat non pignoris mortem, sed mundi salutem. » Adeoque oculos mentis suæ, non tam in vulnera et lacerum Redemptoris corpus quam in salutem universalem, quam in patibulo operabatur, tenebat defixos. Präliabantur in corde ejus hinc amor maternus, quo Filii sui vitam desiderabat; istinc amor, quo totum prosequebatur genus humanum, pro cuius salutem Filius confixus pendebat. Unde Rupertus Abbas in persona Virginis ita loquitur³: « Optabam quidem, ut non moreretur talis dilectus, sed amplius desiderabam humani generis salutem. » Auctor quidam pius et contemplativus ad hoc se reflectit, quod scilicet beata Virgo, quæ ab Ecclesia Sedes Sapientiæ appellatur, in illa quidem occasione Synagogæ, et Judaismo facili negotio lumen, et notitiam Divinitatis Filii sui insinuare et persuadere, hacque ratione eumdem a probroso illa morte eximere potuisset; nec tamen vel os suum, sive pro hoc, sive pro alio fine aperuit, ne communem humani generis Redemptionem impeditret⁴, quia si cognovissent, nunquam Dominum gloriae crucifixerent. In Revelationibus S. Mechtildi factis sequentia verba leguntur⁵: « Omni creatura in morte Filii Dei dolente, ipsa sola cum divinitate immobilis et gaudens, Filium suum promundi salute voluit immolari. » Id ipsum S. Ambrosius de eadem Virgine in hæc verba scribit⁶: « Quia cognoverat, per Filii mortem mundi redemptionem secuturam, aula regalis putabat, se et sua morte publico muneri aliquid addituram. Sed Jesus non egebat adjutorio ad omnium redemptionem, quia dixit: Factus sum sicut homo sine adjutorio inter mortuos liber. Suscepit quidem Matris affectum, sed non quæsivit hominis auxilium. » Ex quibus verbis liquet, S. Ambrosium, non negare, quin Filius amorem, et consequenter

¹ B. AMAD., h. 4. — ² S. AMB., I. X in Luc. — ³ RUP. AB., I. I in Cant. — ⁴ I COR., II, 8. — ⁵ S. MECHTILD., c. 56. — ⁶ S. AMB., ib.

dolorem, et compassionem Mariæ acceptarit; siquidem dicit: « Suscepit Matris affectum. » Taulerus ait¹: « Ea de causa Jesum secuta est, ut simul cum eo suam ferret crucem. Idcirco accessit Calvarium, ut cum eo intus spiritualiter crucifigeretur. » Ubi observandum est verbum intus, non enim extrinsecus suas dilacerabat vestes, aut evellebat capillos, vel pectus percutiebat, nec alia similia violentiae turbationis edebat signa; sed stabat, id est, modestiam et constantiam servabat, licet intus in corde amarissime doleret.

3. — Sponsus in Canticis de oculis Sponsæ ait²: Oculi tui sicut piscinæ in Hesebon. At vero inquires: cur non potius lacrymosi ipsius oculi torrentibus assimilati fuerunt, juxta illud³: Deduc quasi torrentem lacrymas? Pro resolutione igitur secundum est, Hierosolymis admirandam quamdam fuisse piscinam, Siloe denominatam, ad quam Christus cæcum natum destinavit, ut se lavaret, ex cuius spondis aquæ in magna copia dimabant, ita tamen quod licet alias aquæ strepitolum quoddam murmur in cursu suo excitent, hæc tamen placide et in silentio fluebant; et ideo apud Isaiam dicitur⁴: Aquas Siloe quæ vadunt cum silentio. Quia igitur lacrymæ sanctissimæ Virginis nequam cum strepitu et ejulatu sociatæ erat, quemadmodum lacryma aliarum angustiarum et dolorum mulierum; sed potius ex virtute heroica omnia fortiter tolerabat; ideo lacrymæ ipsius per hasce aquas figurantur, quia⁵ in silentio et spe erat ejus fortitudo. Taulerus inquit⁶: « Quia Dei intelligebat esse voluntatem, ut una cum Filio suo patet, retur, sponte sese ad hoc obtulit, etiam mori paratissima una cum Jesu, dulcissimo Filio suo, pro salute ac redemptio miserorum. » S. Bonaventura, in stimulo divini amoris, sanctissimam Virginem his verbis affat⁷: « O Domina, cur ivisti immolari pro nobis? Numquid non sufficiebat Filii Passio pro nobis, nisi crucifigeretur et Mater? O cor amoris, cur conversum est in globum doloris? » Taulerus hac de re in alio quodam capite ita meditat⁸: « Stabas juxta crucem arborem, ut hominis Redemptioni per dolorem acerbissimum cooperareris, aspiciovit vitæ fructum, quemadmodum Heva hominem olim perdidit, stando delectabiliter juxta arborem, mortis fructum contemplando. » Idem pius auctor sacrificii metaphoræ insistendo, in cap. xxx dixerat: « Quemadmodum Christus Jesus ultro se Patri obtulit hostiam vivam, pro salute mortuum; ita et Virgo Beatissima, dulcissima Maria, ipsa quoque Filium suum obtulit pro humani generis salute, satisque ei gratius fuit suo destino tui solatio, quam hominum impedere Redemptio-

¹ TAUL., c. 30. — ² CANT., VII, 4. — ³ THREN., II, 18. — ⁴ ISA., VIII, 6. — ⁵ Id., XXX, 15. — ⁶ TAULER., ib. — ⁷ S. BONAV., Stim. amor., c. 3. — ⁸ TAUL., c. 44.

¹ ARNOLD. CARN., de 7 Verbis. — ² RUP. ABB., I. IV in Joan.

tamen nobis in persona dilecti discipuli sui in Matrem assignare, ad illud usque tempus distulerit, quo ipsa sub cruce stabat? Observandum igitur, quod quia matres filios suos cum ingenti dolore et sanguinis effusione in lucem emituntur, hinc ad illud usque tempus nos illi in filios consignare distulit, quo dolentissima et desolata sub cruce stetit. Unde patet, quod si ad imitationem ipsius, filiationis velimus esse participes, necessum sit, ut crucem quoque ejus et passiones participemus; ac proinde S. Bonaventura dicebat¹: « O Domina, si non vis mihi dare Filium tuum crucifixum, nec cor tuum vulneratum, saltem quæso mihi tribue Filii tui vulnera, contumeliasque, et illusiones, ac opprobria, et illa quæ in te sentis. Quæ enim Mater est, quæ si posset, et a se, et a suo Filio non auferret passiones, et in suo poneret servo? Aut si sic inebrtiata es istis, quod nec ea vis a tuo corde, nec a tuo Filio separare, saltem o Domina, illis ignominis et vulneribus, indignissimum me conjunge, ut tibi et Filio tuo solatium sit habere socium pœnaru[m]. » Verum revertamur ad probanda ea, quæ paulo ante asseruimus. Dionysius Carthusianus ait²: « Discipulus ille electus designat unumquemque fidelem; quemadmodum ergo Christus dixit Joanni: *Ecce Mater tua*, sic unicuique Christiano dedit Matrem suam in matrem. » Filia Pharaonis Moysen juxta Nili aquas in suum adoptavit filium: Sanctissima Virgo pariter omnes fideles in suos filios adoptavit, quando aquæ tormentorum et mare Passionis vel maxime inundabant. Michol filia Saulis Davidem derisit, quando in processione Arcæ devotionem suam exhibitus, se nudavit³, tanquam si nudetur unus ex securis. Hæc autem Michol Synagogam representabat, quæ Christum in cruce nudum subsannavit; ac proinde perpetua quadam sterilitate multata fuit. At vero sanctissima Virgo, eo tempore, quo milites Filium suum vestimentis suis spoliarunt, eaque inter se sortiendo divisorunt, Filiumque suum velut vilissimum scurram unanimiter subsannarunt; eumdem tanquam verum Dei Filium agnivit et venerata fuit, et ideo facta est fœcunda genitrix cunctorum fideliū.

5. — Ludolphus Carthusianus ait⁴: « Ex hoc articulo, ubi dictum est: *Ecce Mater tua*, intelligitur, quod Virgo Beata non solum Joanni in Matrem traditur, imo toti Ecclesiæ universisque peccatoribus in Matrem assignatur, cum dicatur: *Ecce Mater tua*, etc. Si o peccator, Maria est Mater tua, ergo et Jesus est frater tuus et Pater ejus Pater tuus; ergo et regnum ejus, et hæreditas tua est, ergo gratia Mariæ, quam invenit apud Deum, est thesaurus tuus. » Idem quoque punctum S. Bernardinus Senensis his verbis tangit⁵:

¹ S. BONAV., *Stim. amsp.* — ² DION. CART., *in Joan.* — ³ II REG., VI, 30. — ⁴ LUD. CART., c. 65. — ⁵ S. BER., I.

« Mystice intelligimus in Joanne, omnes animas electorum, quorum per dilectionem B. Virgo facta est Mater. Filius enim in Græco nomen amoris est, omnis enim Christi amor in amorem Virginis transit, ut merito Filius, id est, amor Virginis nuncupetur. Voluit Christus in cruce pendens, antequam moreretur, per omnia præ ostendere charitatem, et quantum dignitatis humanae naturæ contulerat, ut firma spes esset remeationis ad Patrem; unde si dedit ipotestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus, quod non per naturam, sed penitus per gratiam fit; eur non dedisset nobis, ut filii essemus Matris ejus, quæ fit per gratiam, quæ infinitæ potentiae est, non per naturam, quæ est potentiae limitata? » Lanspergius in homilia saepius citata eamdem hanc adoptionem his verbis observat¹: « Debebat piissima Christi Mater sub cruce nos parere filios adoptionis, ut quæ naturalis (hoc est corporalis) esset Mater Christi, esset adoptione, atque spiritualiter omnium quoque nostrum Mater. » Idem Lanspergius in progressu ejusdem homiliæ verba illa: *Ecce Mater tua*, ponderans, inquit: « In hoc verbo haud modica nobis est consolatio, scientibus non Joanni tantum, sed omnibus Christi discipulis, omnibusque filiis gratiae de Maria Beatissima a Christo dictum: *Ecce Mater tua*. O S. Maria, amodo non potes te negare, deprehensa es Mater esse nostra. » Taurerus meditatur, inquiens²: « Quid magis consolationis a Christo nobis dici potest, quam hoc ipsum: *Ecce Mater tua?* tanquam si diceret: Ecce Mater vestra misericordiae plena, ut vos filios suos nunquam non suscipiat; plena item et gratia, ut vos pascat, foveat et exsatiet. »

6. — Observanda hoc loco est notabilis quædam circumstantia; nam quando Christus Beatam Virginem S. Joanni in Matrem assignavit, non illum appellavit nomine proprio, nec Apostolum, sed discipulum vocavit; hoc enim nomine tunc omnes appellabantur fideles: « Ut ex eo cognoscas, » inquit contemplativus quidam, « omni homini qui est Christi discipulus, Beatam Virginem datum esse in Matrem, » S. Lucas de Deipara ait³: Peperit Filium suum primogenitum; at vero ex quo Beata Virgo unicum tantum habuit Filium, cur illum Evangelista vocat primogenitum et non potius unigenitum? Respondeo, Evangelistam id magno cum mysterio dixisse, quia sicut S. Joannes de nobis dicit⁴: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus;* ita quoque Matrem suam nos omnes tanquam adoptivos filios suos recipere voluit⁵: « Omnes nos curæ Beatæ Virginis et protectioni ejus ac intercessioni commendavit, nobisque fiduciam dedit, ut tanquam ad

¹ LANSPER., *ib.* — ² TAULER., c. 44. — ³ LUC., II, 7. — ⁴ JOAN., I, 12. — ⁵ TOLET., *in Joan.*

« eumdem discipulum: *Ecce Mater tua*; recte et de alio quolibet discipulorum, si praesens adesset, dici potuisse, nisi quia licet omnium (ut dictum est) Mater sit, pulchrius tamen huic, ut Virgo Virginis, commendari debuit. »

¹ RUP. AB., *ib.*

TRACTATUS NONUS

DE SEPTEM VERBIS A CHRISTO DOMINO IN CRUCE PROLATIS

DISCURSUS I

DE AMORE ET EFFICACIA, QUA CHRISTUS PATRI PROVENIA CRUCIFIXORIBUS SUIS IMPERTIENDA, SUPPLICAVIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Discutitur ratio quare, cum Christus coram Pilato et Herode siluerit, tandem in cruce non solum loqui, sed et alte clamare incepit. Christus plus sensit perditionem suorum inimicorum quam plagas sui SS. corporis et hinc de illa curanda primo agit. — 2. Christus oblatus Patri seipsum in sacrificium, prius hostibus suis reconciliationem obtulit. — 3. Isaac figuravit immolationem Christi in monte Calvario et ligno crucis. Christus summum exhibitum amorem odientibus ipsum. — 4. Christus videns divinam justitiam paratam ad punitionem crucifigentium, ultronee se obtulit pro illis in ad vocatum. Similis charitas reporta non fuit in tota S. Scriptura. — 5. Magna fuit Christum crucifigentium crudelitas, sed multo major ipsius erga illos amor et benignitas. — 6. Christus crucifixores suos non inimicos, sed dilectissimos amicos judicabat. — 7. Hoc Christi exemplo docemur condonare injurias. Jesus autem dicebat: *Pater dimitte illis*. Luc., xxiii, 34.

1. — Quod si Salvatorem nostrum, juxta id quod Propheta Evangelicus de ipso predixerat¹: *Non aperit os suum; quasi agnus coram tondente se obmutescet, perpetuum coram Herode et Pilato silentium servasse: ita ut miraretur Præses vehementer; atque ad tot columnas, improperia, et ludibriæ, tacentem vidisses, eumdemque postea cum in crucis patibulum erectus fuisset, primitus audires in verba aliqua prorumpentem; quoniam, obsecro, fine illum secum quoad taciturnitatem dispensasse existimares!* Num forte ut causam suam defendet, propter quam ad circumstantium sollicitationem in cruce actus fuerat? aut vero ut

¹ ISA., LIII, 4.

dolorosam! Genitricem suam consolare? vel ut dolorem suum aliqua saltem ex parte mitigaret? vel ut ab æterno Patre suo imploraret auxilium ad confundendos perfidos et incredulos Judæos, sibi objicientes, quod tanquam Filius in Patrem suum frustra et in vanum consideret? vel denique ut ex irritate divinae justitiae arcu adversus implacabiles persecutores suos fulminum tela evibraret? Minime gentium: quin potius ex motivo penitus contrario in cruce loqui coepit; siquidem acerbissimorum dolorum suorum oblitus, licet ad summum usque pervenissent, nullam tamen majorem persensit poenam, et afflictionem, quam quod cœlestis iræ fulmina, adversus crucifixores suos præparata videtur. B. Laurentius Justinianus ait¹: « Quid est quod audio? quid est quod loqueris, o Domine? » O Domine, te isti filii Belial turpissima damnarunt morte, te in medio duorum latronum suspendunt, quasi eorum principem; et ais: *Pater ignose illis?* Esne oblitus irrogare injuria? an dolor tuus transiit? » Porro per experientiam videmus, quod is, qui verbi gratia septem memoria habet, magno cuidam principi præsentanda, primo semper loco recommendare solet illud, circa quod majori sollicitudine angitur, quia merito timere potest, ne acceptis gratis, minus illum prementibus, Princeps ab aliis jam impretratis supplicationibus fastidiosior factus, id quod maxime cordi habet, eidem deneget. Enimvero septem fuerunt verba, a Christo in cruce prolata; non enim saepius, quam septies in cruce locutus fuit; quando autem primitus os suum aperuit, satis evidenter ostendit, quam anxie ab æterno Patre impetrare concupierit, quod illum tam instanter rogabat. Elevavit igitur vocem suam, ut ab omnibus auditur circumstantibus, imo clamori lacrymas ad junxit (illum ex omni corporis parte effundendo

¹ B. LAUR. JUST., *de Triumph. Chr. agon.*, c. 47.